

Att skapa hållbara och jämställda lekmiljöer i staden

Sara Frödén, Örebro universitet

Studiens syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med studien är att utforska hur offentliga, gröna utomhusmiljöer för lek kan bidra till ökad social hållbarhet.

Jämföra skolgård och park som lekmiljö utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

1. Skiljer sig flickors och pojkars lek och interaktion åt på skolgården jämfört med i parken - och i så fall hur?
2. Hur kan offentliga lekmiljöer där rastverksamhet bedrivs främja jämställdhet mellan elever?
3. Hur kan pedagoger skapa förutsättningar för flickor och pojkar att
 - a) mötas och interagera med varandra och
 - b) utveckla olika förmågor, intressen och kompetenser - i respektive lekmiljö?

Urval av skolor

Skolgården ligger i anslutning till parken

Inga staket mellan skolgård och park

Eleverna har tillgång till parken under raster

Skolan har en fungerande rastverksamhet

Forskningsstudiens design

Deltagande observationer under ett läsår på tre F-6 skolor

Fältanteckningar och fotografier

Intervjuer med 13 pedagoger

Intervjuer med 60 elever i åk 2 och 3

Samtalspromenader och fotobaserade intervjuer

Att fånga barns perspektiv - TID

Vikten av relationsbyggande, att ha förkunskaper om platsen och verksamheten och konsten att ställa adekvata frågor

Delar av resultatet som presenteras

Lek utifrån ett
könsperspektiv

Ojämställda
förutsättningar för
olika
rastaktiviteter

Skillnaden mellan
skolgården och
parken som
lekmiljö

Leken på rasten utifrån ett könsperspektiv

- De yngsta eleverna lekte mer könsblandat än de äldre
- Enstaka individer tillhörde ett kompisgäng av motsatt kön
- **Flickor och pojkar lekte mest i könsseparata grupper, men de lekte *liknande* lektyper**

Ojämställda förutsättningar för olika rastaktiviteter

Spontanidrott – estetiska aktiviteter

Ojämställda förutsättningar för rastaktiviteter

FOTBOLL

- Stor majoritet pojkar spelar
- Alltid minst en pedagog
- Flera stora satsningar –
Aktivt jämställdhetsarbete
- **Stora fotbollsplaner**
Maskulint kodad favoritplats Otrygg
plats
- Konflikter och skador
Exkludering av flickor
Erbjuda fotbollskillarna andra
aktiviteter

DANS

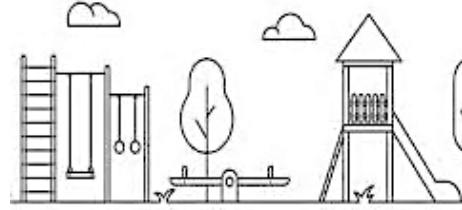

- Stor majoritet flickor dansar
- Sällan närvarande pedagoger
- Färre och mindre satsningar -
Inget aktivt jämställdhetsarbete
- **Ingen fast plats**
Undermåligt underlag
Öppet och exponerat läge
- Musik: Elevernas val av låtar
Ändamålsenlig ljudanläggning?
Störande moment för grannar

Skillnaden mellan skolgård och park

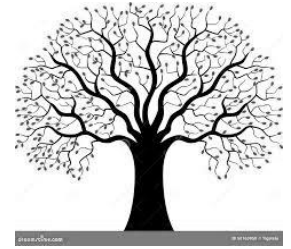
Klätterställning - klätterträd

Klätterställning

- Används mest till fysisk lek
- Oföränderligt lekredskap utan löst material
- Standardiserat lekredskap gör platsen opersonlig
- Ses som säker av vuxna
- Fallolyckor och fastnar i nätet
Gummimatta – halkrisk

Klätterträd

- Används till olika sorters lek
- Föränderligt och levande element med löst material (löv, bark, frukt)
- Eleverna knyter an till platsen och gör den till sin
- Ses som mindre säker av vuxna
- Barns egen riskbedömning bidrar till färre skador och olyckor

variation av olika lektyper

SKOLGÅRD

- **Spontanidrott:** Fotboll, basket och innebandy - dans, bordtennis och badminton
- **Boll- och regellekar** (king, gagaboll)
- Fantasilek, konstruktionslek, fysisk lek

PARK

- **Fantasilek**
- **Fysisk lek**
- Konstruktionslekar
- Regellekar (kurragömma, kull)
- Utforskande lekar
- Sensomotoriska lekar
- Riskfyllda lekar

Varför behöver barn leka olika slags lekar?

Olika slags lekar bidrar till att barn utvecklar skilda förmågor, färdigheter och kompetenser

Fysisk lek: *Grovmotoriska färdigheter*

Fantasilek: *Sociala, språkliga och kommunikativa förmågor* **Utforskande lek:** *Kognitiva förmågor och färdigheter*

Konstruktionslek: *Kreativitet och praktiskt kunnande*

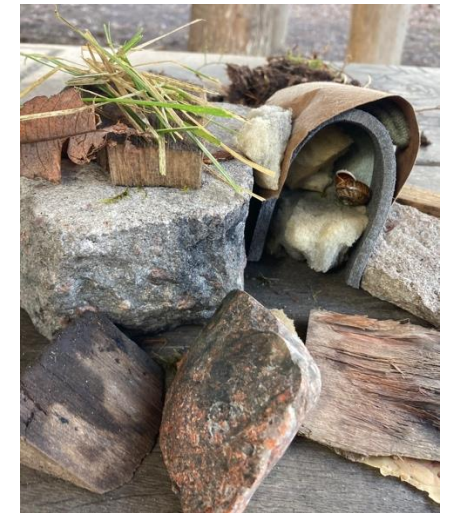
Återhämtning och sinnliga upplevelser I parken

- Rumslighet och grönska ger avskildhet, vilket bidrar till mer fantasilek, återhämtning och vila
- Reträttplats för sårbara elever

Konstruktions-lek och utforskande lek

Varför är lösa material så
viktiga i lek?

Sammanfattningsvis....

Eleverna lekte mest i enkönade grupper, men flickor och pojkar lekte samma slags lektyper

Den enda tydligt könskodade platsen var fotbollsplanen

Ojämlig fördelning av resurser när det gällde estetiska aktiviteter (dans) jämfört med spontanidrott (fotboll)

Stor variation av lektyper i parken jämfört med skolgården

Barnen tog mer initiativ till egna lekar och hade färre konflikter i parken än skolgården

Den gröna miljön gav också möjlighet till återhämtning, sinnliga upplevelser och avskildhet

Tack för att du lyssnat!

Om du har frågor om studien
eller vill bli meddelad när
rapporten publiceras,
hör av dig till:

Sara Frödén, lektor i pedagogik
Örebro universitet

Mejl: sara.froden@oru.se

